

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

ROSEIRO BENTO protiv PORTUGALA

(članak 10.)

Presuda od 28. lipnja 2006. godine

Povreda članka 10. (sloboda izražavanja)

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, Carlos Fernandes Roseiro Bento, pedesetjednogodišnji je portugalski državljanin koji živi u Vagosu (Portugal). Po zanimanju liječnik, u spornom razdoblju bio je gradonačelnik grada Vagosa, izabran kao član Narodne stranke (CDS-PP).

U travnju 1996. godine, tijekom sastanka vijeća, odvila se žustra rasprava između podnositelja zahtjeva i P.M.-a, gradskog vijećnika i člana Socijaldemokratske stranke (PSD). P.M. je prigovorio, između ostalog, načinu na koji je vođen grad, rekavši da se grad ne može voditi kao dućan mješovitom robom ili kao liječnička ordinacija. Dodao je kako nalazi neprihvatljivim to što vidi da se prema lokalnim stanovnicima postupa kao prema „lulkama“ i da ih se podvrgava „kultu ličnosti“ koji je podnositelj zahtjeva nastojao njegovati. U svom odgovoru g. Roseiro Bento je opisao P.M.-a kao „politički autističnog“, optuživši ga za „gadnu, smisljenu izdaju u makijavelističkom stilu“ u političkoj sferi, označivši njegove primjedbe kao „odvratno brbljanje“.

P.M. je podnio prijavu i podnositelj zahtjeva je bio optužen za uvredu. Prema Zakonu o oprostima (Zakon br. 29/99) od 12. svibnja 1999. godine istražni sudac je u lipnju 1999. godine prekinuo postupak. Odlučujući o zahtjevu za naknadu štete koji je podnio P.M., Kazneni sud u Vagosu u svojoj je presudi od 22. veljače 2001. godine naložio g. Roseiru Bentu da plati 200.000 portugalskih escuda (oko 1.000 EUR).

Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu. U presudi od 20. lipnja 2001. godine Žalbeni sud u Coimbri utvrdio je da je žalba nedopuštena jer, po zakonu, protiv takvog iznosa nije dozvoljena žalba. Podnositelj zahtjeva je podnio i ustavnu tužbu, koju je Ustavni sud odbacio 27. veljače 2002. godine.

Podnositelj zahtjeva natjecao se kao kandidat CDS-PP-a na općinskim izborima u prosincu 2001. godine. Nije bio ponovno izabran, a kandidat PSD-a postao je gradonačelnik Vagosa.

POSTUPAK I SASTAV SUDA

Zahtjev je podnesen Europskom sudu za ljudska prava 23. srpnja 2002. godine te je 30. studenog 2004. godine utvrđeno da je djelomično dopušten.

Presudu je donijelo vijeće od 7 sudaca.

PRIGOVOR

Podnositelj zahtjeva je tvrdio da je presuda protiv njega povrijedila njegovo pravo na slobodu izražavanja iz članka 10. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Sud je smatrao da je presuda protiv podnositelja zahtjeva predstavljala miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Glede pozadine ovoga predmeta, primijetio je da su dva vijećnika raspravljala o vođenju grada Vagosa od strane podnositelja zahtjeva, koji je bio gradonačelnik toga grada. Položaj podnositelja zahtjeva kao gradonačelnika bio je važan čimbenik u ovome predmetu. Što se tiče P.M.-a, Sud je primijetio da je, kao oporbeni vijećnik, djelovao u svom svojstvu političara. S tim u vezi Sud je ponovio da su granice prihvatljive kritike glede političara koji djeluje u svojstvu javne osobe šire nego što su to u odnosu na privatnog pojedinca.

Nakon svojih vlastitih polemičkih primjedbi, P.M. je mogao očekivati odgovarajuću reakciju od podnositelja zahtjeva. Sud je prihvatio da je g. Roseiro Bento prema svom političkom protivniku koristio jezik koji je bio provokativan, i kojemu je, u najmanju ruku, nedostajala ugladenost. Međutim, političko vrijeđanje lako može poprimiti osobni ton, to je jedan od rizika političkog života i slobodne rasprave koji djeluju kao jamci demokratskog društva. Uzeti u kontekstu, korišteni izrazi teško bi se mogli smatrati prekomjernim, osobito u svjetlu jednako žučljivih primjedbi koje je izrekao tužitelj. Isto tako treba imati na umu da su dotične primjedbe bile dane tijekom usmene rasprave, tako da podnositelj zahtjeva nije imao priliku drugačije ih reći, ugladiti ili povući prije nego su postale javne.

Sud je nadalje primijetio da su te primjedbe izrečene tijekom sastanka gradskog vijeća. Iako nisu bile obuhvaćene nikakvom vrstom parlamentarnog imuniteta, nije bilo nikakve dvojbe da su bile izrečene na forumu koji je bio barem usporediv s parlamentom u smislu interesa društva za čuvanjem slobode izražavanja. U demokraciji su parlament i slična tijela ključni forumi za političku raspravu. Svako miješanje u slobodu izražavanja koja se tamo vrši moglo bi stoga biti opravdano samo zbog snažnih razloga koji se ne mogu zanemariti, a nikakav takav razlog nije postojao u ovome predmetu.

Na kraju, iako je istina da nakon oprosta podnositelj zahtjeva na kraju nije bio podvrgnut kaznenoj odgovornosti, ipak mu je bilo naloženo tužitelju platiti naknadu štete. S tim u vezi Sud je ponovio da ovdje nije bila bitna niska kazna nego činjenica da je protiv podnositelja zahtjeva donesena presuda, iako u građanskom kontekstu.

Zaključno je Sud utvrdio da iako su se razlozi koje su naveli portugalski sudovi za donošenje presude protiv podnositelja zahtjeva mogli smatrati relevantnima, oni nisu bili dovoljni, niti su odgovarali nekoj hitnoj socijalnoj potrebi. Budući da presuda protiv g. Roseira Benta nije bila razumno razmjerna s legitimnim ciljem kojemu se težilo, Sud je presudio da je došlo do povrede članka 10. Konvencije.

Sud je jednoglasno presudio da utvrđenje povrede samo po sebi predstavlja pravičnu naknadu nematerijalne štete koju je pretrpio podnositelj zahtjeva. Prema članku 41. Konvencije (pravična naknada), dosudio mu je 1.000 EUR na ime materijalne štete i 7.5000 EUR na ime troškova i izdataka.